

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ КАЗАХСТАНА

№ 1 (096) 2026 ж., қаңтар-наурыз январь-март 2026 г.

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Астана. 16 марта. KAZAKHSTAN TODAY - Президент РК Касым-Жомарт Токаев выступил с заявлением после ознакомления с результатами экзит-полла, проведенного в ходе республиканского референдума, сообщила пресс-служба Акорды.

«Сегодня мы стали свидетелями истинного исторического для нашей страны события. Граждане Казахстана приняли участие в референдуме и поддержали конституционную реформу. Они отдали свой голос за будущее нашей Родины. Только что обнародованы результаты экзит-поллов, согласно которым можно с уверенностью сказать, что Казахстан сделал свой исторический выбор в пользу новой Конституции. Таким образом, наш народ в ходе голосования predetermined дальнейший ход истории и судьбу Казахстана. Ваше волеизъявление навечно останется в мировой летописи, потому что оно стало истинным символом патриотизма, присущего нашим соотечественникам. Отныне 15 марта мы будем ежегодно отмечать в качестве одного из главных праздников - Дня Конституции. Наши соотечественники проголосовали за обновление и модернизацию страны. Это наше общее достижение. Искренне поздравляю всех вас с этим знаменательным событием!» - сказал Токаев. Он отметил, что общенациональный референдум прошел на самом высоком уровне, открыто и справедливо. Как отечественные, так и зарубежные наблюдатели отмечают, что все требования Закона и демократические нормы были строго соблюдены.

«Окончательные итоги волеизъявления граждан будут подведены, согласно закону, Центральной комиссией референдума в официальном порядке. Но уже сейчас мы можем говорить, что граждане Казахстана продемонстрировали яркий пример единения, солидарности, патриотизма, общей ответственности за судьбу Родины. Подавляющее число наших граждан выбрали светлый путь Прогресса, Справедливости, Закона, Порядка, Природолюбия и Чистоты. Это очень хороший путь. Эта Народная Конституция поведет нас к новым достижениям и успехам, в этом нет никакого сомнения. Была зарегистрирована рекордно высокая явка. Благодарю всех, кто пришел на участки и четко высказал свою гражданскую позицию. Тем самым мы показали всему миру политическую культуру нашего казахского общества. Где есть единство, там есть жизнь! Где есть единство, там есть процветание! В единстве рождается

и настойчивость, креативность и усердие, трудолюбие и ответственность», - сказал Президент.

По словам Главы государства, Конституция, получившая всенародную поддержку и одобренная волеизъявлением граждан, это важный ориентир на пути развития государства.

«Новая Конституция - фундамент нашей Независимости и Суверенитета. Основной Закон - незыблемая гарантия прав и свобод человека. Мы как единая нация сделали важный шаг к построению справедливого общества, в котором Закон и Порядок неукоснительно соблюдаются, а гражданам присущи высокая ответственность и созидательность. Сегодня мы открыли новую страницу в летописи страны. Впереди нас ждет масштабная работа. Самое главное: наш народ решительно поддерживает глубокие преобразования. Искренне убежден, что объединив усилия во имя общих интересов, мы оставим бу-

дущим поколениям Прогрессивный и Передовой Казахстан. Выражаю искреннюю благодарность молодежи, которая приняла активное участие в референдуме! Отмечу, что молодежь ярко заявила о себе в ходе этой кампании. Пусть будет вечной наша священная Независимость! Пусть процветает наша любимая Родина - Республика Казахстан! Поздравляю всех с принятием новой Конституции!» - заявил Касым-Жомарт Токаев.

Напомним, 15 марта в Казахстане состоялся республиканский референдум по новой Конституции. В списке граждан, имеющих право на участие в референдуме, были включены 12 461 796 человек. В бюллетене был всего один вопрос: «Принимаете ли Вы новую Конституцию Республики Казахстан, проект которой опубликован в средствах массовой информации 12 февраля 2026 года?». Варианты ответа: «да, принимаю» и «нет, не принимаю».

Поправки были внесены в 77 статей Конституции, а это 84% текста Основного Закона. Новая Конституция меняет структуру власти и обновляет политическую систему Казахстана. Среди ключевых изменений - введение поста вице-президента, переход к однопалатному парламенту - Курултай - и создание нового консуль-

тативного органа Народного совета Казахстана.

Как отметил Президент РК, новая Конституция ориентирована прежде всего на молодежь. По его словам, в Основной Закон включены такие важные понятия, как волонтерская деятельность, наука, инновации и искусственный интеллект.

«Была проведена масштабная агитационная кампания. Впереди у нас много работы. Летом состоятся выборы в парламент, и мы должны провести их сплоченно, как единая страна. Я считаю, что это должен стать парламент молодежи», - заявил Касым-Жомарт Токаев на встрече с молодежью, принявшей активное участие в референдуме. Президент подчеркнул значимость вошедшего в историю дня референдума и выразил признательность молодым людям.

«Несомненно, этот день навсегда останется в летописи страны. Отныне 15 марта будет отмечаться как День Конституции - главного документа нашего государства. Я ознакомился с конституциями многих стран и могу с уверенностью сказать, что наш Основной Закон стоит в ряду самых прогрессивных», - сказал Глава государства.

<https://www.kt.kz/rus/>

ТОКАЕВ: КАЗАХСТАН СДЕЛАЛ ИСТОРИЧЕСКИЙ ВЫБОР

ОТКРЫТА РЕГИСТРАЦИЯ НА РЕГИОНАЛЬНЫЙ ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ САММИТ (RES 2026)!

На официальном сайте Регионального экологического саммита <https://res2026.kz/> стартовала регистрация участников и гостей мероприятия. Пройти регистрацию для участия на RES 2026 можно, заполнив специальную форму в разделе «Зарегистрироваться», по ссылке: <https://res2026.kz/ru/register>.

Региональный экологический саммит состоится 22-24 апреля 2026 года в столице Республики Казахстан г.Астана. Саммит объединит страны Центральной Азии, для формирования согласованного диалога по ключевым климатическим и экологическим вопросам.

Контакты по вопросам Регионального экологического саммита 2026:
e-mail: office@caclimate.fund

Контакты по вопросам участия в международной выставке RES 2026 EXPO:
e-mail: partnership@res2026expo.kz
<https://www.gov.kz/memleket/>

АСТАНАДА ОРТАЛЫҚ АЗИЯ ЖАСТАРЫНЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ВОРКШОБЫ ӨТЕДІ

АСТАНА. KAZINFORM — Воркшоп қорытындысы бойынша жастар командалары өз жобаларын мәртебелі қазылар алқасына таныстырады. Олардың жұмысының нәтижелері RES-2026 Өңірлік экологиялық саммитінің қорытынды құжаттарына біріктірілетін Жастар мәлімдемесінің негізіне айналады деп күтілуде.

Қазақстан мен Орталық Азия елдерінен келген 100-ден астам жас эко-белсенділер мен көшбасшылар

климаттық дағдарыспен күресу үшін күш біріктіреді. 2026 жылдың 24 сәуірінде Астанада ауқымды Өңірлік экологиялық саммит (RES-2026) аясында БҰҰ Балалар қорының (ЮНИСЕФ) «Болашақ экожүйе: балалар мен жастар тұрақты даму сәулетшілері ретінде» атты арнайы жастар воркшобы өтеді.

ЮНИСЕФ-тің Оқу-ағарту министрлігімен, сондай-ақ Экология және табиғи ресурстар министрлігімен бірлесіп ұйымдастырған бұл іс-шарасы

Жалғасы 2 бетте

ОРТАЛЫҚ АЗИЯ ЕЛДЕРІ «ЖАСЫЛ МЕКТЕП» ПЛАТФОРМАСЫН ІСКЕ ҚОСУДЫ ТАЛҚЫЛАДЫ

АСТАНА. KAZINFORM — Астанада 22-24 сәуір аралығында өтетін 2026 жылғы Өңірлік экологиялық саммит (RES 2026) қарсаңында елордада Орталық Азия елдерінің бейінді министрліктері өкілдерінің, халықаралық ұйымдар мен сарапшылардың қатысуымен жоғары деңгейдегі дайындық кеңесі өтті.

Экология және табиғи ресурстар министрлігі баспасөз қызметінің апаратына сәйкес, кеңестің басты тақырыбы «Жасыл мектеп» өңірлік платформасын — Қазақстан Үкіметі мен ЮНИСЕФ қолдауымен жұмыс істейтін және өңірлік деңгейде үйлестірілетін бастаманы талқылау болды. Ол Орталық Азия елдерінің экологиялық тұрақты білім беру жүйелеріне көшуін қолдауға арналған. Платформа климаттық білім беруді ілгерілету, климатқа төзімді мектеп инфрақұрылымын дамыту, жастардың бастамаларын қолдау және білім беру секторында басқару және қаржыландыру жүйелерін нығайту үшін үкіметтерді, даму серіктестерін және халықаралық қаржы институттарын біріктіреді.

Платформа RES 2026 барысында бекітіледі деп жоспарланып отыр және білім алмасуды ұлттық саясаттармен және инвестициялық шешімдермен, соның ішінде ұлттық деңгейде айқындалатын салымдар (ОНУВ) 3.0. шенберінде елдердің міндеттемелерін іске асырумен байланыстыратын өңірлік ынтымақтастықтың ерікті тетігі болады.

Кеңеске қатысушылар білім берудің аймақ алдында тұрған климаттық сын-қатерлерге негізгі жауаптардың бірі ретіндегі ролін талқылады.

Кеңесте ҚР Экология және табиғи ресурстар министрі Ерлан Нысанбаев құттықтау сөз сөйлеп, Қазақстан климаттық және экологиялық күн тәртібін дәйекті түрде ілгерілетіп келе жатқанын

және өңірлік шешімдерді іске қосу алаңына айналуға дайын екенін атап өтті.

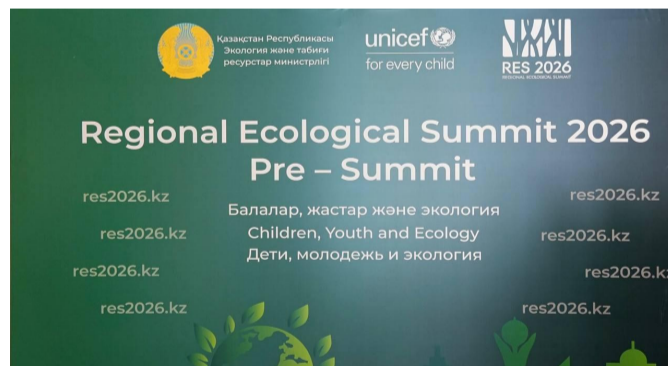
— Қазақстан білім беруді тұрақты даму мен ұзақ мерзімді климаттық шешімдердің негізгі элементі ретінде қарастырады. Біз RES 2026-да «Жасыл мектеп» өңірлік платформасын қабылдауға және оның бүкіл өңірдің мүддесі үшін дамуына жәрдемдесуге дайынбыз, — деп атап өтті министр.

ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы өкілі доктор Рашед Мұстафа Сарвар Қазақстан БҰҰ РКІК шенберінде ұсынылған ОНУВ 3.0-ге климаттық білім беру және жастардың қатысуы мәселелерін енгізгенін атап өтті.

— Бұл Қазақстанның климаттық саясаты болашақ ұрпаққа бағытталғанын көрсетеді. «Жасыл мектеп» аймақтық платформасы бұл міндеттемелерді мектептер мен балалардың өміріндегі нақты өзгерістерге айналдыруға көмектеседі, — деді ол.

ҚР Оқу ағарту бірінші вице-министрі Майра Мелдебекова өңірдің білім беру жүйелері үшін бастаманың маңыздылығы туралы айтты.

— «Жасыл мектеп» өңірлік платформасы мектептерді инфрақұрылымынан бастап білім беру мазмұнына дейін жүйелі түрде жаңарту үшін мүмкіндіктер жасайды. Біз үшін балалардың қауіпсіз, салауат-

ты ортада оқуы және өзгермелі климатта өмір сүру және жұмыс істеу үшін қажетті білім мен дағдыларды алуы маңызды, — деді ол.

Дайындық кеңесіне Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Түрікменстан және Өзбекстан экология және білім министрліктерінің өкілдері қатысты. Қатысушылар «жасыл» мектептер мен климаттық білім беру саласындағы ұлттық басымдықтар мен табысты тәжірибелерді ұсынды, сондай-ақ халықаралық ұйымдармен және көпжақты даму банкімен әріптестікті қоса алғанда, ынтымақтастық пен қаржыландыру мәселелерін талқылады. Соңында қатысушылар RES 2026 өткізу алаңына және тұрақты даму, жасыл энергетика және климаттық тұрақты инфрақұрылым саласындағы шешімдер мен технологиялар ұсынылатын болашақ көрме аймағына барды.

Дайындық кеңесінің нәтижелері RES 2026 қорытынды күн тәртібін және білім беру жүйелерін нығайтуға және климаттың өзгеруі жағдайында балалардың болашағын қорғауға бағытталған одан әрі шешімдерді қалыптастыру кезінде пайдаланылатын болады.

<https://kaz.inform.kz/news/>

АСТАНАДА ОРТАЛЫҚ АЗИЯ ЖАСТАРЫНЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ВОРКШОБЫ ӨТЕДІ

Басы 1 бетте

өңірлік экологиялық диалог үшін бірегей алаңға айналмақ. Орталық Азияның түкпір-түкпірінен жиналған 16 мен 25 жас аралығындағы жастарды, БҰҰ сарапшыларын, бизнес және үкімет өкілдерін қамтитын 150-ге жуық қатысушы қоршаған ортаны қорғауға бағытталған практикалық шешімдерді бірлесіп әзірлейді.

— Балалар мен жастар — бүгінгі қабылданып жатқан климаттық шешімдердің салдарымен бетпе-бет келетін және сол жағдайда өмір сүретін буын. Біздің ЮНИСЕФ-тегі басты міндетіміз — олардың үні жоғары деңгейде естілуі үшін тиісті алаң ұсыну. Орталық Азия жастарының басын қосу арқылы біз бүкіл аймақтың тұрақты әрі қауіпсіз болашағына инвестиция құйып отырмыз, — деді ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы Өкілі доктор Рашед Мустафа Сарвар.

Пікірталастың басты тақырыптарының бірі «Жасыл мектептер»

өңірлік платформасы (RGSP) болмақ. «Жасыл мектептерді» дамыту — экологиялық сананы қалыптастырудың іргетасы ретінде қарастырылады. Қатысушылар білім беру мекемелерін тұрақты даму орталықтарына қалай айналдыруға болатынын талқылайды. Мұндай орталықтарда балалар климат туралы теориялық білім алып қана қоймай, ресурстарды үнемдеу технологияларын іс жүзінде қолданып, болашақ мамандықтарына қажетті «жасыл» дағдыларды меңгеретін болады.

Мектептерден бөлек, жас делегаттар интерактивті форматта су ресурстарын басқару, ормандарды сақтау, айналым (циклді) экономиканы дамыту және климаттық мәселелерді шешуде жасанды интеллект мүмкіндіктерін пайдалану салаларындағы шешімдер үстінде жұмыс істейді.

<https://kaz.inform.kz/news>

ҚАЗАҚСТАНДА ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ЖАҢА МОДЕЛІ ҰСЫНЫЛДЫ

АСТАНА. KAZINFORM – Мемлекет басшысының бастамасымен «Таза Қазақстан» жалпыұлттық бағдарламасын іске асыру шеңберінде Экология және табиғи ресурстар министрлігі қалдықтарды басқару саласындағы жүйелі реформаны жалғастырып жатыр.

Негізгі кезең 2025 жылғы 31 желтоқсанда Қазақстан Үкіметінің қаулысымен қалдықтардың барлық түрін басқарудың 2026-2030 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту болды.

Құжат алғаш рет саланы дамытудың тұтас моделін қалыптастырады және елдегі қалдықтарды басқару жүйесінің үйлестірушісі болатын «Жасыл даму» АҚ Трансформациялау базасында қалдықтарды басқарудың ұлттық орталығын құруды көздейді.

2026-2030 жылдарға арналған қалдықтардың барлық түрін (радиоактивтіден басқа) басқару тұжырымдамасын іске асыру мәселесі жөніндегі стратегиялық сессияға қатысушылар Қазақстан Республикасы Парламентінің екі палатасының депутаттары, Энергетика, Өнеркәсіп және құрылыс, Су ресурстары және ирригациялар, Денсаулық сақтау, Ауыл шаруашылығы министрліктерінің өкілдері, сараптамалық қоғамдастық, Министрліктің Қоғамдық кеңесі өкілдері болды.

Однако в случае отсутствия штатной единицы или вакансии при ее наличии осуществление задач и функций по этому направлению возлагается на сотрудника полиции подразделения общественной безопасности путем внесения изменений и дополнений в его должностные инструкции, которые утверждаются начальником территориального органа внутренних дел.

Стратегиялық сессия аясында «Жасыл даму» АҚ депутаттарға саланың ашықтығы мен тиімділігін арттыруға бағытталған қалдықтарды басқару жүйесінің жаңартылған

моделін ұсынды. Ол қалдықтардың пайда болуы мен тасымалдануын есепке алу мен бақылауды цифрландыруды, ауылдық елді мекендерде ҚТҚ шығару қызметтерін кеңейтуді, жинақталған өнеркәсіптік қалдықтар мәселесін шешуді және қауіпті қалдықтарды бақылауды күшейтуді көздейді. Сондай-ақ мемлекеттік реттеуді жетілдіру, қайталама ресурстар нарығын қалыптастыру және қайта өңдеу инфрақұрылымын дамыту жоспарланып отыр. Депутаттардың қызығушылығын өнеркәсіптік қалдықтар, тарихи жерлеу орындары, медициналық қалдықтар, құрылыс қалдықтары – қалдықтар пайда болғаннан, жиналғаннан, тасымалданудан, сұрыптаудан, қайта өңдеуден және көдеге жаратудан кейінгі қалдықтардың бүкіл циклі мәселелері тудырды. Сұрыптау бойынша жекелеген өндірістері жоқ ауылдық елді мекендердегі қалдықтарды басқару, оларды тасымалдау мәселелері талқылаудың негізгі тақырыптарының біріне айналды. Сессияға қатысушылар жаңа жүйені іске асыру үшін заңнамалық базаны жетілдіру қажет болатынын, сондықтан Қазақстан Республикасы Парламентінің қолдауы маңызды рөл атқаратынын атап өтті. Ұсынылған шешімдерді іске асыру қалдықтарды басқарудың заманауи және ашық жүйесін құруға, қайта өңдеу деңгейін арттыруға және экологиялық тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

Талқылау соңында депутаттар барлық мүдделі тараптар мен сарапшылар қауымдастығын тарта отырып, мәселелердің әрбір блогын жеке талқылау қажеттігін атап өтті.

<https://kaz.inform.kz/news/>

КАК БУДЕТ ОРГАНИЗОВАНА РАБОТА ПРИРОДООХРАННОЙ ПОЛИЦИИ

Министр внутренних дел приказом от 4 марта 2026 года утвердил Правила организации работы органов внутренних дел по участию в природоохранных мероприятиях, сообщает **Zakon.kz**. Общее руководство по организации работы органов внутренних дел по участию в природоохранных мероприятиях возлагается на первых руководителей Департаментов полиции областей, городов республиканского значения, столицы и на транспорте (ДП(Т), органов полиции городов, районов, районов в городах, на транспорте (ГОРОП(Т)). При этом единую систему координации и контроля по вопросам природоохранных мероприятий образуют подразделения природоохранной полиции Комитета административной полиции (КАП) МВД РК.

К компетенции органов внутренних дел относится:

- производство по делам об административных правонарушениях;
- раскрытие и расследование экологических уголовных правонарушений;
- оперативно-розыскная деятельность по экологическим уголовным правонарушениям;
- рейдовые мероприятия в целях профилактики и выявления экологических правонарушений;
- иные полномочия, предусмотренные законами РК, актами президента и правительства РК.

В документе указывается, что осуществление задач и функций по участию органов внутренних дел в природоохранных мероприятиях возлагается на сотрудников природоохранной полиции общественной безопасности.

Подразделения природоохранной полиции организуют и участвуют в природоохранных мероприятиях:

- разрабатывают совместно с

другими подразделениями и службами органов внутренних дел проекты приказов и методические рекомендации, а также практические и организационные мероприятия, направленные на осуществление контроля за соблюдением природоохранного законодательства и профилактики правонарушений;

- осуществляют на постоянной основе анализ сведений о состоянии преступности в сфере экологических правонарушений по результатам принимают меры по устранению причин и условий, способствующих их совершению;

- взаимодействуют с подразделениями следствия, дознания и криминальной полиции органов внутренних дел в рамках природоохранных мероприятий;

- проверяют и устанавливают достоверность сведений у физических и юридических лиц лицензии на изъятие объектов животного мира, путевки, разрешения на хранение, хранение и ношение гражданского и служебного оружия, а также иные документы, необходимые для проверки соблюдения требований законодательства в области регулируемых сфер;

- вызывают в органы внутренних дел физических лиц и представителей юридических лиц по находящимся в производстве материалам и делам, для получения от них объяснений и показаний, документов и их копий;

- проводят рейдовые мероприятия в целях профилактики и выявления нарушений природоохранного законодательства;

- изымают в рамках действующего законодательства орудия правонарушений, до принятия окончательного решения по делу.

В процессе деятельности сотрудники природоохранной полиции используют следующие цифровые системы МВД и других государственных органов:

- подсистема удаленного доступа ИБД МВД Республики Казахстан (WEB-интерфейс);

- система информационного обмена правоохранительных и специальных органов Генеральной прокуратуры РК (СИОПСО);

- аналитический центр Комитета по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры РК;

- единый реестр административных производств (ЕРАП);

- интернет-портал государственных органов (ИПГО);

- государственная база данных «Физические лица»;

- государственная база данных «Юридические лица»;

- цифровая система «Облачный документооборот» (ИС ОДО).

В здании органа внутренних дел сотруднику природоохранной полиции выделяется отдельное служебное помещение, оборудованное телефонной связью. Кроме того, сотрудники природоохранной полиции обеспечиваются персональной компьютерной техникой с необходимым программным обеспечением, доступом к цифровым системам, принтером, сканером, планшетом, видеорегистратором, средствами связи, беспилотным летательным аппаратом и служебным автотранспортом. С учетом региональных особенностей, также обеспечиваются лодками, катерами, снегоходами, квадроциклами и автотранспортом с повышенной проходимостью.

Длительное отсутствие сотрудников природоохранной полиции в служебном помещении, в рабочее время допускается при проведении локально-рейдовых обработок и оперативно-профилактических мероприятий, направленных на выявление нарушений природоохранного законодательства. При этом сотрудники природоохранной полиции освобождаются от дежурства (нарядов), а также участия в оперативно-профилактических мероприятиях за исключением мероприятий в области регулируемых сфер. В рабочее время сотрудники природоохранной полиции носят как повседневную, так и специальную форму одежды (камуфляжной расцветки). Также говорится, что личный состав, транспортные и другие технические средства подразделений природоохранной полиции используются только по прямому назначению.

Приказ вводится в действие с 24 марта 2026 года.

<https://www.zakon.kz/pravo/>

В КАЗАХСТАНЕ АКИМАТЫ НАДЕЛЯТ ЕЩЕ ОДНИМ ПРАВОМ С ВЕСНЫ

С марта 2026 года акиматы городов Казахстана получат право штрафовать граждан за мусор, передаёт корреспондент **Tengrinews.kz**.

В Министерстве экологии и природных ресурсов напомнили, что с марта вступят в силу изменения в Кодекс об административных правонарушениях. «Законом, подписанным Главой государства 30 декабря 2025 года, местным исполнительным органам Астаны,

Алматы, Шымкента и всех областей предоставлено право составлять административные протоколы по статьям 434-2 и 505 Кодекса об административных правонарушениях за загрязнение мест общего пользования и нарушение правил благоустройства», – говорится в сообщении ведомства.

Ранее штрафовать за такие нарушения могли только органы внутренних дел. В Министерстве подчеркнули, что новые полномо-

чия позволят быстрее и эффективнее реагировать на нарушения. В Минэкологии также сообщили, что в 2025 году за подобные правонарушения к ответственности привлечены более 591 тысячи человек: свыше 189 тысяч – за загрязнение общественных мест; более 403 тысяч – за нарушение правил благоустройства. Общая сумма наложенных штрафов составила 5,2 миллиарда тенге.

<https://tengrinews.kz/>

ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ МОЛОДЕЖИ СТАНЕТ ГЛАВНОЙ ТЕМОЙ ЦЕНТРАЛЬНОАЗИАТСКОГО САММИТА В АСТАНЕ

Молодежь Казахстана должна быть вовлечена в международную климатическую повестку. Об этом в Астане заявил министр экологии и природных ресурсов республики. В преддверии регионального экологического саммита прошло совещание представителей ведомств Центральной Азии, передает корреспондент «МИР 24» Кирилл Потемкин.

Страны Центральной Азии готовы объединиться ради общей цели: повысить уровень экологического образования молодежи. Первым шагом станет запуск совместной программы «Зеленая школа». Ее презентовали на совещании в Астане. В рамках программы для учеников школ Центральноазиатского региона будут проводить занятия по экопросвещению. Детям расскажут о сортировке отходов, экономии воды и электричества.

«Мы должны сохранить наши прекрасные страны. Мы должны для наших будущих поколений создать условия. И Казахстан, и Кыргызстан, и все страны Центральной Азии с великодушными такими природными ресурсами должны достаться нашему будущему поколению. Мы должны наших людей научить все беречь. Как беречь воду, как использовать энергосберегающие технологии. Это начинается с человека, ребенка, в семье и за-

канчивается уже подготовкой педагогов», — подчеркнула заместитель министра просвещения Республики Кыргызстан Надира Джузупбекова.

Обсудили на совещании и модернизацию школ. Участники предложили сделать их экологичнее. Например, установить солнечные панели и «умные» датчики. «13 миллионов молодых людей и детей центральноазиатских республик уязвимы от климатических изменений. Они разные. Это нехватка воды, это грязный воздух, это сухая погода и так далее. Этого можно избежать, если мы знаем об изменениях климата и как делать так, чтобы оно было замедленнее», — считает представитель ЮНИСЕФ в Казахстане Рашид Мустафа Сарвар.

Проект «Зеленой школы» представят на региональном экологическом саммите.

Ерлан Нысанбаев, министр экологии и природных ресурсов Республики Казахстан: «Только бережное отношение к природе, понимание того, что к нам должны прийти хорошие технологии, которые не будут загрязнять атмосферный воздух, не будут загрязнять воду, почву. Также понимание должно засест в голове у каждого молодого человека. Потому что эти люди завтра пойдут в различные отрасли экономики, производства».

Региональный экологический саммит будет проходить с 22 по 24 апреля в Астане. На него приедут две тысячи делегатов со всех стран Центральной Азии.

<https://kz.mir24.tv/news/>

КАЗАҚСТАНДА БҰЛАҚТАРДЫ ТАЗАЛАУҒА АРНАЛҒАН «МӨЛДІР БҰЛАҚ» АУҚЫМДЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АКЦИЯСЫ БАСТАЛДЫ

Су ресурстары және ирригация министрлігінің хабарлауынша, Мемлекет басшысының «Таза Қазақстан» бастамасы аясында еліміздің барлық өңірінде бұлақтарды тазалауға бағытталған «Мөлдiр бұлақ» экологиялық акциясы басталды.

Ауа райына байланысты алғашқы кезеңде акция еліміздің оңтүстік өңірлеріндегі 28 бұлақта өткізілген. Атап айтқанда, Шымкент қаласы, Алматы, Жамбыл, Қызылорда, Түркістан және Жетісу облыстары. Акцияға бір мезгілде шамамен 3,8 мың адам қатысты. Олар бұлақтардың көзін ашып, қалпына келтірілген. Сонымен қатар айналасындағы аумақтар тазартылып, абаттандырылған, қоқыс жиналып, қошetter отырғызылған. Сондай-ақ «Мөлдiр бұлақ» акциясы аясындағы іс-шаралар Жамбыл облысының Меркі, Сарысу, Шу, Талас, Рысқұлов, Байзақ және Қордай аудандарындағы жеті бұлақта өткен. Бұлақтарды тазалау жұмыстарына Су ресурстары және ирригация министрлігі мамандары, «Қазсуар» РМК облыстық филиалының, Шу-Талас бассейндік инспекциясының және Қазақ су шаруашылығы ғылыми-зерттеу институтының қызметкерлері, сондай-ақ еріктілер мен студенттер қатысқан. Су ресурстары және ирригация министрлігінің бастамасымен Жамбыл облысында су саласындағы алғашқы еріктілер қозғалысы – «Болашақтың қайнары» құрылған. Оның қатарына Тараз қаласындағы Қазақ ұлттық су шаруашылығы және ирригация университетінің студенттері қосылған. Осындай еріктілер топ-

тарын еліміздің басқа өңірлерінде де құру жоспарланып отыр.

Кездесу барысында спикерлер жастарға суды үнемдеудің маңызы мен тәсілдері, Балқаш көлін сақтау бағытында жүзеге асырылып жатқан жұмыстар туралы айтып берді. Сондай-ақ 22-24 сәуір күндері Астанада өтетін Өңірлік экологиялық саммит туралы ақпарат берілді және іс-шарада пікір алмасу ұйымдастырылып, қонақтар оқушылардың сұрақтарына жауап берді.

«Алдағы саммитке Орталық Азия елдерінің мемлекет басшылары қатысады. Бұл өңірлік экологиялық мәселелердің қаншалықты маңызды екенін көрсетеді. Халықаралық сарапшылардың қатысуымен көптеген өзекті тақырып талқыланады, оның ішінде трансшекаралық су саласындағы ынтымақтастық мәселесі де бар. Сондықтан Өңірлік саммит қатысушы елдерге осы саладағы жаңа технологиялар мен әдістерді, сондай-ақ тәжірибелерді талқылауға жақсы мүмкіндік береді», — деді Су ресурстары және ирригация вице-министрі Талғат Момышев.

Өңірлік экологиялық саммит – Орталық Азия елдері мен басқа да мемлекеттердің күш-жігерін біріктіріп, климаттың өзгеруі, табиғи ресурстар-

ды тұрақты басқару және өзге де өткір экологиялық мәселелерді шешуге бағытталған халықаралық іс-шара. Саммитке халықаралық ұйымдардың, бизнес пен ғылыми қауымдастықтың өкілдері қоса алғанда шамамен 1500 делегат қатысады деп күтіліп отыр. БҰҰ-мен әріптестік негізінде саммитті өткізу бастамасын Президент Қасым-Жомарт Тоқаев 2023 жылы БҰҰ Бас Ассамблеясының 78-сессиясында ұсынған болатын. Экологиялық сағатқа №17 мектеп-гимназиясының 9-11 сыныптарынан 250 оқушы қатысты. Сонымен қатар іс-шараға онлайн форматта Астана қаласы, Қарағанды, Жетісу және Ұлытау облыстарынан 328 мыңнан астам мектеп оқушысы мен колледж студенті қосылды. Акция аясында «Су EXPO» атты ғылыми көрме ұйымдастырылды. Онда №17 мектеп-гимназиясының оқушылары тұрмыста суды үнемдеу, су ресурстарын басқару, Есіл өзенін қорғау, Қазақстандағы шағын өзендерде портативті су электр станцияларын салу сияқты тақырыптар бойынша жүргізілген зерттеу жұмыстарын таныстырды. Сонымен қатар «Шабьт тамшысы» атты шығармашылық көрме өтті. Онда балалар өздерінің көркем туындыларын ұсынды. Бұдан бөлек, суды үнемдеу тақырыбына арналған француз тілі сабағы өткізілді.

«Суды үнемде – болашақты сақта!» атты пилоттық білім беру жобасы 2025 жылдың басынан бері Су ресурстары және ирригация министрлігіне қарасты «Су ресурстарының ақпараттық-талдау орталығы» КЕАҚ халықаралық ұйымдар мен серіктестердің қолдауымен жүзеге асырып келеді. Бастаманың негізгі мақсаты – Қазақстанда суды тиімді пайдалану мәдениетін қалыптастыру.

<https://www.gov.kz/>

КЛУБ «ТАЗА» СПЕШИТ НА ПОМОЩЬ

Пока взрослые дискутируют об экологических проблемах, в Семее подрастает поколение, готовое действовать. В СШ № 31 успешно функционирует экологический клуб «Таза», вовлекая учеников младшего и среднего звена в важную работу по сбору и сортировке бытовых отходов.

Создатель и вдохновитель экоклуба – учитель начальных классов Шынар Каирбаева. По ее словам, отправной точкой стал обычный классный час, посвященный вреду, который наносят окружающей среде маленькие батарейки.

– Вовлеченность моих учеников и их родителей вдохновила меня на создание экоклуба, – говорит учитель. – Мне захотелось создать площадку, где дети могли бы не только приобрести экологические привычки, но и почувствовать себя частью чего-то большего и важного.

Школьный экоклуб «Таза» появился в начале учебного года. В его рядах – 20 учеников и четыре учителя. Название предложили сами дети.

– Это чистота, к которой мы стремимся во всем: в природе, доме, мыслях и поступках. Мы собираем у населения отходы, которые можно вторично использовать: пластик, картон и бумагу. Договариваемся со сборщиками, которые передают их в Алматы на переработку. Уже четвертый год в школе ведется сбор батареек в специальные боксы. Все

учащиеся знают, какой вред батарейки наносят окружающей среде. В прошлом году мы собрали целых три ящика! – рассказывает Шынар Каирбаева.

Во дворе школы можно увидеть пример креативного подхода к переработке – из крышек от бутылок создана яркая и привлекательная фигура. А на днях участники клуба провели в школе акцию, в ходе которой собранные крышки от пластиковых бутылок передали волонтерам «Клуба добряков» для помощи тяжелобольным детям. Кроме того, работала экоярмарка с участием местных мастериц, зона книгообмена и площадка Reuse, где собирали вещи для помощи Дому мамы и приюту для животных «4 лапы».

Ребята и взрослые не собираются останавливаться на достигнутом. В планах – проведение следующей акции на площади или городском Арбате, чтобы охватить как можно больше жителей областного центра и привлечь их к важному делу защиты окружающей среды.

<https://kazpravda.kz/n/klub>

2025 ЖЫЛЫ «ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДІҢ ҮЗДІК ҰЙЫМЫ» ҰЛТТЫҚ БАЙҚАУЫНЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

2025 жылы «Экологиялық білім берудің үздік ұйымы» Ұлттық байқауының қорытындысы шығарылды. Бұл конкурсты жыл сайын Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі әкімдіктермен бірлесіп Экологиялық мәдениетті дамытудың «Таза Қазақстан» тұжырымдамасын іске асыру шеңберінде өткізеді.

Конкурстың мақсаты – Қазақстан Республикасының Білім беру ұйымдары арасында эко-бағдарланған қызметте және орнықты даму бастаманы қалыптастыру болып табылады. Бекітілген Ережеге сәйкес Конкурс аймақтық және ұлттық кезеңдерде өткізілді.

Бірінші орын – Қарағанды облысы Білім басқармасының Қарағанды қаласы білім бөлімінің «№ 30 жалпы білім беретін мектебі» КММ;

Екінші орын – Қостанай облысы Білім басқармасының Узункөл ауданы Білім бөлімінің КГУ «№ 1 Ұзынкөл жалпы орта мектебі» КММ;

Үшінші орын – Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы КММ «Мамлют ауданының білім бөлімі» «Белос орта мектебі» КММ.

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі жеңімпаздарды және барлық қатысушыларды лайықты нәтижелерімен құттықтайды және экологиялық мәдениетті дамытуға қосқан белсенді ұстанымы мен үлесі үшін педагогикалық ұжымдарға, оқушылар мен ата-аналарға алғыс білдіреді. Экологиялық білім берудің ұсынылған тәжірибелері – мектептегі экологиялық клубтар мен жобалық қызметтен бастап қалдықтарды бөлек жинауға және еріктілер бастамаларына дейін – өскелең ұрпақтың қоршаған ортаға деген жауапкершілігі мен тұрақты мінез-құлық едеттерін қалыптастыратынын атап өтеміз. Жеңімпаздардың тәжірибесі бүкіл ел бойынша білім беру ұйымдары үшін үлгі болатынына және күнделікті өмірде «Таза Қазақстан» қағидаттарын одан әрі нығайтуға ықпал ететініне сенімдіміз. Барлық қатысушыларға жаңа бастамалар, жобаларды табысты іске асыру және Қазақстанның экологиялық жауапты болашағы жолында одан әрі жетістіктер тілейміз.

<https://www.gov.kz/>

АЛМАТЫЛЫҚ ОҚУШЫЛАР АРАСЫНДА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЧЕЛЛЕНДЖ БАСТАЛДЫ

Алматы қаласында балалар мен жасөспірімдердің экологиялық мәдениетін арттыруға, қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауды қалыптастыруға және цифрлық шығармашылық дағдыларын дамытуға бағытталған «Таза Қазақстан» бағдарламасы аясында жалпы қалалық экологиялық челлендж басталды, деп хабарлайды BAQ.KZ қала әкімдігіне сілтеме жасап.

Қала оқушылары арасында экологиялық ағартушылықты күшейту мақсатында «Экологиялық калейдоскоп» атты онлайн-челлендж өтуде. Оған Алматы қаласындағы білім беру ұйымдарының 1-11 сынып оқушылары қатыса алады. Челлендж басты мақсаты – білім алушылардың экологиялық жауапкершілігін қалыптастыру, экологиялық сауаттылық деңгейін арттыру, сондай-ақ цифрлық және шығармашылық құзыреттерін дамыту арқылы табиғатты қорғау идеяларын кенінен насихаттау. Жоба аясында оқушылардың қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды сақтау мәселелеріне назарын аудару, креативті ойлау қабілеті мен цифрлық дағдыларын дамыту, экологиялық жауапты мінез-құлықты ілгерілету көзделген. Қатысушылар графика, коллаж және анимация форматтарында электронды экологиялық ашықхаттар дайындайды. Жұмыстарда қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, қалдықтарды бөлек жинау, су мен энергияны үнемдеу, сондай-ақ «Таза қала – қауіпсіз болашақ» тұжырымдамасы қамтылады.

Челлендж бірнеше кезеңнен тұрады. Ақпараттық кезеңде білім беру ұйымдарында қатысу талаптары түсіндіріледі. Шығармашылық кезеңде оқушылар электронды экологиялық ашықхаттар әзірлейді. Челлендж-эстафета кезеңінде дайын жұмыстар әлеуметтік желілерде #ЭкологиялықКалейдоскоп, #ЭкоАлматы, #ТазаҚазақстан хэштегтерімен жарияланады. Қорытынды кезеңде ең белсенді қатысушылар мен үздік жұмыстардың авторлары марапатталады.

<https://baq.kz>

КАЗАХСТАН УТВЕРДИЛ КОНЦЕПЦИЮ ПО СОХРАНЕНИЮ ПРИРОДЫ

Правительством принята Концепция по сохранению и устойчивому использованию биологического разнообразия, передает Kazpravda.kz со ссылкой на Минэкологии.

Это ключевой стратегический документ, определяющий государственную политику в сфере охраны природы, восстановления экосистем и рационального использования биоразнообразия. Концепция охватывает 8 ключевых направлений и 13 целевых индикаторов.

Первое – развитие единой экологической сети и системы особо охраняемых природных территорий.

В целом к 2035 году предусматривается увеличить площадь особо охраняемых природных территорий с 31 млн гектар до 33,2 млн гектар.

Второе – повышение эффективности охраны воспроизводства лесов, развитие устойчивого лесопользования.

Сохраняя имеющиеся леса и увеличивая объемы посадок лесных культур, планируется довести площадь лесом площадью страны до 14,7 млн гектар (в настоящее время эта площадь составляет 13,9 млн гектар).

Немаловажным направлением является рациональное использование древесных ресурсов. Концепцией предусматривается внедрение углубленной переработки отечественной древесины с увеличением выпуска продукции деревообрабатывающей отрасли к 2035 году в пять раз.

Третье – совершенствование системы мониторинга, охраны и устойчивого использования

животного мира.

При этом Концепцией предусматривается ряд мероприятий, направленных на сохранение и устойчивый рост краснокнижных животных, а также устойчивое использование диких животных, являющихся объектами охоты (в том числе и трофейной).

Четвертое – ихтиофауна и естественные рыбные ресурсы. Это области требующие усиления работы по мониторингу и глубокому исследованию всех типов рисков.

Пятое и шестое направление – включают в себя большой блок работы по растительному миру, а также такую острую проблему как деградация пастбищ.

Последние два направления являются фундаментом и каркасом всей системы сохранения и устойчивого использования биоразнообразия.

<https://kazpravda.kz/>

«ЛЕ АЛАТАУЫ» ҰЛТТЫҚ ПАРКІНДЕ ФОТОТҰЗАҚҚА СИРЕК КЕЗДЕСЕТІН ҮНДІ КІРПІЛЕРІ ТҮСІП ҚАЛДЫ

«Ле Алатауы» мемлекеттік ұлттық табиғи паркінде орнатылған фототұзақ Қызыл кітапқа енген үнді кірпісінің үш дара-сын тіркеді, деп хабарлайды BAQ.KZ.

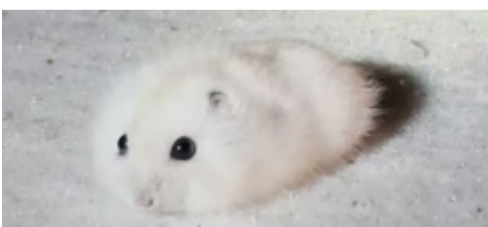
метр биіктіктегі жапырақты ормандарда тіршілік етеді. Қыс мезгілінде қар аз түсетін, өсімдігі қалың онтүстік беткейлерді тандайды. Олар ін қазып немесе тасты шатқалдардағы табиғи қуыстарды паналайды, көбіне түнде белсенді болады және өсімдіктермен, тамырлармен, түйнектермен, жемістер мен тұқымдармен қоректенеді. Көктемде көбейеді, қысқы ұйқыға кетпейді, бірақ суық кезеңде белсенділігі төмендейді.

Мамандардың мәліметінше, қазіргі уақытта Ле Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркі аумағында үнді кірпісінің 32 дара-сы бар.

<https://baq.kz/ile-alatauy>

Ертіс орманы аумағында жоңғар атжалманы көзге түсті, деп хабарлайды табиғи резерваттың әлжуметтік желідегі парқашына сілтеме жасаған KAZ.NUR.KZ.

түскенде оның сұрғылт-қоңыр реңі ақ түске айналып, қарда жыртқыштардан жасырынуына көмектеседі. «Ерекше әрі қызықты жайт – жануардың орман алқа-

ЕРТІС ОРМАНЫ АУМАҒЫНДА ЖҮНІНІҢ ТҮСІ ӨЗГЕРІП ТҰРАТЫН ЕРЕКШЕ ЖАҢУАР КӨЗГЕ ТҮСТІ

«Ертіс орманы» МОТР РММ аумағында ғылым және мониторинг бөлімінің мамандары қысқы аппак реңдегі жоңғар атжалманын (*Phodopus sungorus*) байқаған.

Даланың бұл кішкентай мекендеушісі жүнінің түсін өзгертуге қабілеттілігімен танымал: суық

бында көзге түсуі. Бұл табиғаттың тосын сыйларға толы екенін, ал жануарлардың әртүрлі жағдайларға бейімделіп, жана ортаға икемделе алатынын дәлелдейді», - делінген хабарламада.

<https://kaz.nur.kz/>

АЛМАТЫ МАҒЫНДА ЖҮРГЕН ІЛБІСКЕ СПУТНИКТІК ҚАРҒЫБАУ ТАҒЫЛДЫ

АСТАНА. KAZINFORM – Жануарға спутниктік қарғыбау орнатылып, денсаулық жағдайын бағалау және мүмкін болатын ауруларды жоққа шығару үшін қажетті биоматериалдар алынды.

Жақында Іле-Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің аумағында, Алматы қаласының әкімшілік шекаралары шегінде орналасқан Үлкен Алматы шатқалында ілбіс автожолға жақын жерде маралды аулап ұстаған. Бұл халық жиі демалатын орын болғандықтан, жемтігін жеп жатқан жыртқышты адамдар тез байқап үлгерген. Ақпарат әлжуметтік желілерде лезде тарап, келесі күні бұл жерге келушілер саны арта түскен.

Ұлттық парк қызметкерлері мен ғалымдардың түсіндіргеніне қарамастан, көп адам жабайы аңғатым жақын дрон ұшырып, ерекше қорғалатын табиғи аумақтағы жүріс-тұрыс қағидаларын бұзған.

— Көпшілік оның Қызыл кітапқа енгізілген сирек кездесетін түр екенін және өз олжасын қорғап тұрған әлжуметтік қауіпті жыртқыш екенін ескермеді. Мұндай әрекеттер жануар үшін айтарлықтай күйзеліс тудырып, адамдардың қауіпсіздігіне де қатер келтірді.

Ілбісті қорғау және ықтимал жағымсыз салдардың алдын алу мақсатында мамандар оны уақытша аулау туралы шешім қабылдады. Жануарға спутниктік қарғыбау орнатылып, денсаулық жағдайын бағалау және мүмкін болатын ауруларды жоққа шығару үшін қажетті биоматериалдар алынды. Барлық рәсім қысқа мерзімді наркоз жағдайында, халықаралық ветеринариялық және этикалық стандарттарды қатаң сақтай отырып, кәсіби мамандар тобы тарапынан жүргізілді, — делінген хабарламада.

Спутниктік қарғыбау Зоология институтының мамандарының, Іле-Алатауы ұлттық табиғи паркі қызметкерлерінің, Алматы зообағының және «Snow Leopard Foundation» қоры сарапшыларының қатысуымен орнатылды.

Спутниктік қарғыбау мынадай мүмкіндіктер береді:

- Алматы қаласы сияқты ірі елді мекенге жақын аумақта қар барысының қозғалысын бақылау;
- жануар қауіпті аймаққа жақындаған жағдайда жедел әрекет ету;
- адам мен жабайы табиғат арасындағы қақтығыстардың алдын алу;
- сирек кездесетін жыртқышты қосымша қорғау.

Айта кету керек, орнатылған қарғыбау төтенше жағдай анықталған жағдайда қашықтан ажырату функциясымен жабдықталған. Сонымен қатар, автоматты түрде босау механизмі бар: бір-екі жыл ішінде қарғыбау жануардан өздігінен ажырайды.

— Зертханалық талдау нәтижелері бойынша ілбістің толықтай сау екені және ешқандай ауруға шалдықпағаны анықталды. Қазіргі уақытта жыртқыш аталған аумақтан қауіпсіз түрде кетіп, өзіне тән табиғи аумаққа жіберілді. Дегенмен, бұл оқиғаға деген қызығушылық өлі де сақталып отыр. Осыған байланысты баршаңызды таулы аймақтарда белгіленген ережелерді сақтауға, жабайы табиғатты құрметтеуге және адам қауіпсіздігі мен сирек кездесетін түрлерді сақтау әрқайсымыздың жауапкершілігімізге тікелей байланысты екенін ұмытпауға шақырамыз, — делінген Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті хабарламасында.

<https://kaz.inform.kz/news/lbske>

В «БУРАБАЕ» НАПОМНИЛИ ТУРИСТАМ: ЕДА ЖИВОТНЫХ – ТОЛЬКО ДЛЯ НИХ

Зачем косули, лоси и маралы проходят километры ради соли? Об этом рассказали Zakon.kz в пресс-службе Государственного национального природного парка (ГНПП) «Бурабай» и обратились к туристам с важной просьбой, сообщает Zakon.kz.

Ответ, как уточняют специалисты, прост: «В природе соль – не приправа, а жизненно важный элемент для диких животных. Именно поэтому в парках создаются и поддерживаются кормушки и солонцы – специальные места, где звери могут восполнять дефицит минералов».

Что касается парка «Бурабай», то там функционируют 125 стационарных кормушек и 122 солонца. Они размещены там, где чаще всего встречаются копытные – лоси, косули, кабаны и олени.

«В дикой природе соль встречается редко, а потребность в ней у животных очень высокая. Особенно у травоядных, чей рацион в основном растительный, а значит, бедный минералами», — объясняет начальник отдела охраны и воспроизводства животного мира Юрий Зелинский.

Почему соль так важна

- Обмен веществ и пищеварение. Натрий участвует в работе мышц, нервной системы и пищеварительного тракта. Его дефицит приводит к усталости, вялости и повышенной уязвимости животных.

- Рост и развитие рогов. У самцов копытных, таких как лоси и олени, ежегодно отрастают рога – процесс энергозатратный и требующий минералов. Недостаток соли напрямую влияет на их размер и качество.

- Развитие потомства у самок. Беременность и кормление детенышей сильно нагружают организм самки. Минеральный баланс помогает формировать здоровое потомство и повышает выживаемость молодняка.

- Поддержка иммунитета. Минералы помогают животным справляться с болезнями, стрессами и суровыми зимними условиями.

- Восполнение потерь минералов. Во время движения, роста, линьки или стрессов животные теряют минералы. Солонцы восполняют этот дефицит естественным и безопасным способом.

Далее сотрудники нацпарка настоятельно обращаются к туристам: «Посетителям важно помнить: кормушки и солонцы – не туристический объект. Подходить, трогать или подсыпать что-либо запрещено – даже с добрыми намерениями можно нарушить природный баланс и навредить животным. Наблюдать за дикой природой следует только с безопасного расстояния».

<https://www.zakon.kz/obshestvo/65>

ЧЕРНЫЙ ДРОЗД СТАЛ ПТИЦЕЙ 2026 ГОДА В КАЗАХСТАНЕ

Каждый год в Казахстане выбирают «Птицу года». В 2026 году ею стал черный дрозд, сообщает Zakon.kz.

Известно, что голосование проходило среди членов Казахстанской ассоциации сохранения биоразнообразия (АСБК), и дрозд набрал 65% голосов, обойдя крикву – самую известную утку страны.

Черный дрозд (лат. Turdus merula) живет рядом с человеком круглый год. Он обитает в лесах, парках и городских зеленых зонах. Самцы черные с ярко-желтым клювом, самки – темно-бурые, а молодые птицы пестрые. Дрозды поют уже с конца февраля и строят гнезда на кустах и деревьях, откладывая 3-7 яиц. Они питаются насекомыми, червями, ягодами и плодами, помогая природе. Хотя черный дрозд не редкий вид и не занесен в Красную книгу, он сталкивается с угрозами городского образа жизни: сокращением зеленых зон, исчезновением пищи и загрязнением. Песня черного дрозда разнообразна и мелодична. Он считается одним из лучших певцов среди птиц.

В 2025 году символом был стервятник. Еще птицами года были кречетка, деревенская ласточка, журавли, черный жаворонок, обыкновенный скворец, большая синица, степной орел, гусь-пискулька, савка, серпоклюв, домовый воробей, филин, большой пестрый дятел, дрофа, балобан, пеликан, соловей, синяя птица, сплюшка.

<https://www.zakon.kz/sobytiia/>

ИЗ ВОЛЬЕРОВ — В ЛЕСА: В КАРКАРАЛИНСКОМ НАЦПАРКЕ ВЫПУСТИЛИ ЧЕТЫРЕХ МАРАЛОВ

Недавно дикие животные вернулись в естественную среду обитания

В период с 2022 по 2032 годы на территории Каркаралинского государственного национального природного парка реализуется программа реинтродукции маралов, содержащихся в полувольных условиях, сообщает Kazpravda.kz со ссылкой на Комитет лесного хозяйства и животного мира Минэкологии.

В соответствии с годовым планом работы по адаптации маралов, выращенных в полувольных условиях, к естественной среде обитания проводятся поэтапно. В рамках этого плана четыре марала, находившиеся в полувольных условиях, были полностью выпущены на свободу, то есть в дикую природу. Маралы

были выпущены в Кентском лесничестве, квартал 103, выдел 4, и их адаптация к природной среде взята под контроль. Мероприятие проведено в целях сохранения численности диких животных и восстановления их естественной среды обитания.

<https://kazpravda.kz/>

КАЗАКСТАНҒА ТАҒЫ ДА БІРНЕШЕ АМУР ЖОЛБАРЫСЫ ӘКЕЛІНЕДІ

Көктемнің соңында Қазақстанға тағы төрт амур жолбарысын әкелу жоспарланып отыр. Бұл туралы ҚР Экология және табиғи ресурстар министрі Ерлан Нысанбаев мәлімдеді, деп хабарлайды turkystan.kz.

Жолбарыстарға келсек, олардың жағдайы жақсы, вольерде ұсталып отыр. Өткен жылы, 2023 жылдың желтоқсанында шағылысу болды. Өкінішке қарай, ол кезде ұрықтану болмады.

Алайда биыл жылдың басында бұл процесс қайта тіркелді, сондықтан осы жұптан төл аламыз деп үміттенеміз», – деді Нысанбаев Мәжілісте брифингте. Министр бағдарламаны одан әрі кеңейту жоспарлары туралы да айтты.

«Сонымен қатар сәуір-мамыр айларында Ресей тарапымен жасалған келісімге сәйкес тағы төрт жолбарыс әкелуді жоспарлап отырмыз», – деп қосты министр.

Еске салайық, 2024 жылдың қыркүйегінде Қазақстанға Нидерландтан (Stichting AAR орталығы) екі амур жолбарысы – аталығы Богдан мен аналығы Кума әкелінген болатын. Бұл Іле-Балқаш резерваты аумағында жолбарыстар популяциясын қайта қалпына келтіру бағдарламасының алғашқы кезеңі еді. Бұл өңірде Тұран жолбарысы 70 жылдан астам уақыт бұрын жойылып кеткен.

Жыртқыштар 3 гектар аумақты қамтитын вольерлерге бейімделіп үлгерді. Олар табиғи азыққа (жабайы қабан, елік) көшіп, екі қысты да жақсы өткерді.

<https://turkystan.kz/article/>

ШАРЫН ШАТҚАЛЫНДА ҚЫЗЫЛ КІТАПТАҒЫ САБАНШЫ ВИДЕОҒА ТҮСІП ҚАЛДЫ

АЛМАТЫ. KAZINFORM — Шарын мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің ресми парақшасында сабаншы (манул) мен оның күшігі түсірілген кадрлар жарияланды.

Ерекше видео шатқал аумағындағы жабайы жануарларды жоспарлы бақылау кезінде түсірілген.

Парк мамандарының айтуынша, видео табиғаттағы мониторинг кезінде алынған. Кадрларда ересек сабаншы әуелі айналаны аса сақтықпен шолып шығып, қауіп жоқ екеніне көз

жеткізеді.

Осыдан кейін тастардың арасынан оның күшігі шығып, енесіне қарай бет алады.

— Видеоға жабайы табиғаттағы ең сирек әрі әсерлі сәттердің бірі — сабаншының күшігімен қауышуы түсіп қалды, — делінген ұлттық парк таратқан ақпаратта.

Мамандар сабаншы мысық тұқымдасының ең сақ әрі көзге түсе бермейтін өкілдерінің бірі деп сипаттайды. Олар көбіне жеке тіршілік етеді, адамнан бойын аулақ ұстайды және әсіресе төлдеу кезеңінде көзге өте сирек шалынады.

— Сабаншыны табиғатта көрудің өзі — некен-саяқ жағдай. Ал оның күшігімен бірге түсуі — ғылым үшін аса құнды табыс, — дейді парк қызметкерлері.

Ұлттық парк өкілдері аналық сабаншының күшігімен бірге жүруі өңір экожүйесінің тұрақты екенін және сирек жануарлардың көбеюіне жағдай барын аңғартатынын атап өтті. Қазақстанда сабаншы Қызыл кітапқа енгізілген және мемлекет қорғауында.

<https://kaz.inform.kz/>

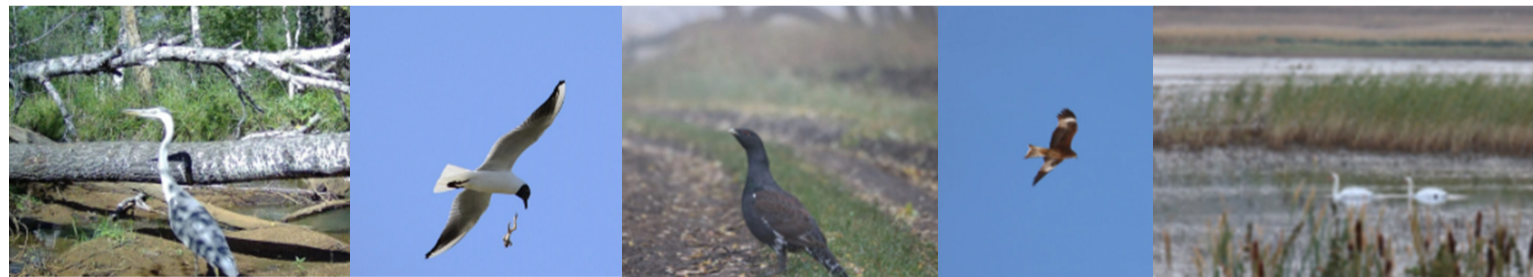
АСТАНА. KAZINFORM. 1 сәуір – Халықаралық құстар күні. Бұл – олардың экожүйедегі сүбелі ролін еске салатын маңызды күн. Экологиялық датаның, әсіресе, «Бурабай» ұлттық паркі үшін мәні айрықша. Себебі көктем келгенде, онда жыл құстары оралып, орман-тоғайды әсем әнге бөлейді.

Бурабайда құстардың 221 түрі тіршілік етеді. Олардың 16-сы Қазақстанның Қызыл кітабына енген. Ал 21 түрі Халықаралық табиғатты қорғау одағының тізімінде бар. Жойылып бара жатқан құстар ретінде сұңқылдақ аққу, балықшы түйғын, бүркіт, аққуырық суббүркіт, лашын, дала қыраны, ақбас тырна және үкіні атауға болады. Бұл құстардың экожүйені сақтаудағы орны ерек.

Жазғытұрым табиғат қайта тірілгендей әсер қалдырады. Мәселен, қазірдің өзінде көлдерге аққулар қонған. Мұндай әр құбылыс – кездейсоқтық емес, мыңдаған жыл бойы қалыптасқан табиғи жүйенің мінсіз үйлесімі.

«Бурабай» ұлттық паркінің экожүйесінде негізгі рөлді құстар атқарады. Олар жөндіктермен және ұсақ жануарлармен қоректеніп, зиянкестердің көбейіп кетуіне жол бермейді. Сондай-ақ ағаш және өсімдік тұқымдарын

БУРАБАЙ ОРМАҒАДАҒЫ ӘСЕМ ӘН: ҚҰСТАР ТАБИҒАТТАҒЫ МІНСІЗ ЖҮЙЕНІ ҚАМАЙ САҚТАЙДЫ

таратуға үлес қосып, орманның өсіп-кенеюіне ықпал етеді. Бұдан бөлек, құстар – биоиндикатор, яғни олардың жағдайы мен санына қарап, тұтас табиғаттың жайы жөнінде білуге болады.

Халық арасында «Құстарды қоректендіруге бола ма?» деген сұрақ жиі туындайды. Жалпы, ұлттық парк аумағында жабайы жануарларға қорек беруге тыйым салынған. Бұл – ерекше қорғалатын табиғи аумақтардағы бұлжымас ереже. Алайда жылы жақтарға ұшпай, қыстап қалатын ұсақ құстар үшін арнайы жем салғыштар бар. Олар көлдердің жағасында, елдімекендерде орнатылған.

Оқушыларды табиғатты қорғауға тәрбиелеу мақсатында осындай арнайы орындарда құстарға жем беруге рұқсат етіледі. Әдетте, балалар шымшық, көктеке, сауысқан және көгершіндерді қоректендіреді.

Ескеретін маңызды жайт – аққу, бүркіт т.б. ірі, жабайы және жыртқыш құстар қолдан қоректендіруге мұқтаж емес. Олар өз азығын өзі тауып жей алады және адамнан қашып, аулақ жүреді. Қанаттылардың тіршілігіне араласып, қилігу оларға кері әсерін тигізеді, қоректену, тіршілік ету дағдысын бұзады.

Құстар – көктемнің символы ғана емес, сонымен қатар экожүйенің нәзік әрі ажырамаз

бөлігі. Оларға зарар келтіру бүкіл табиғатты ойрандауы мүмкін. Сондықтан ұлттық паркте құстар мен жануарлардың ұяларын, апандарын, індерін және құмырсқа илеулерін бұзуға қатаң тыйым салынады. Бұл – қағаз жүзіндегі ереже емес, табиғатты сақтауға ауадай қажет шаралар.

Бүгінде Бурабай ормандарында құстар сайрап, төңіректі әуез бен әуенге толтырған. Осындай әсем әнді ертен ести аламыз ба? Бұл біздің табиғатқа деген қамқорлығымызға тікелей байланысты.

<https://kaz.inform.kz/news>

АРАЛ ҮШІН КҮРЕС: НЕ ӨЗГЕРДІ?

АРАЛ – ҰЛТТЫҚ ЖАУАПҚЕРШІЛІК: ӨНІРДЕГІ ЖҰМЫСТАР ҚАНДАЙ НӘТИЖЕ БЕРІП ЖАТЫР?

Ұлттық құрылтайдың V отырысында Мемлекет басшысы Арал теңізінің тағдырын тек экологиялық емес, ұлттық қауіпсіздік пен болашақ ұрпақ алдындағы жауапкершілік мәселесі ретінде атап өткен болатын. Президент өңірдегі экожүйені қалпына келтіру, су ресурстарын тиімді басқару және халықаралық әріптестікті күшейту қажеттігін нақты тапсырмалармен айқындады.

Осы міндеттер аясында Қызылорда облысында қандай нақты жұмыстар атқарылып жатыр, су көлемі артып жатыр ма, сексеуіл егу қаншалықты тиімді? BAQ.KZ тілшісі осы және өзге де сауалдарды Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы басшысының орынбасары Қайрат Жансұлтанұлына қойды.

– Мемлекет басшысы Аралды сақтау мәселесін Ұлттық құрылтай деңгейінде көтерді. Бұл өнірлік жұмысқа қандай серпін берді?

– Президенттің Ұлттық құрылтайдағы ұстанымы біз үшін нақты бағдар болды. Аралды сақтау - бір ведомствоның немесе бір жобаның емес, кешенді әрі ұзақ мерзімді мемлекеттік саясаттың бөлігі екені айқын айтылды. Осыған сәйкес біз экология, су ресурстары, орман шаруашылығы және ауыл шаруашылығы бағыттарын бір жүйеге келтіріп жұмыс істеп келеміз.

– Қазіргі таңда Арал теңізінің су деңгейі қандай? Соңғы жылдардағы динамика не көрсетіп отыр?

– Арал теңізінің негізгі су көзі - Сырдария өзені. Соңғы үш жылда Солтүстік Аралға 6 млрд 417 млн текше метр су жеткізілді. Қазіргі таңда теңіздегі су көлемі 22,85 млрд текше метрді құрайды. Бұл - он динамика. 2023 жылы су көлемі 20,49 млрд м³ болса, 2024 жылы 22,08 млрд м³-ке, ал 2025 жылы 22,85 млрд м³-ке жетті. Яғни, теңізге жиналған су көлемі жыл сайын артып келеді.

– Бұл көрсеткіштер қандай нақты су көздері арқылы қамтамасыз етіліп отыр?

– Кіші Арал теңізіне жіберілген су көлемі Қаратөре су бекеті арқылы есептеледі. 2023 жылы – 2 млрд 42 млн м³, 2024 жылы – 2 млрд 602 млн м³, 2025 жылы – 1 млрд 773 млн м³ су жіберілді.

– Аралдың құрғаған табанында сексеуіл егу жұмыстары не үшін маңызды?

– Бүгінде Арал теңізінің құрғаған ұлтаны 6 млн гектарды құрайды, оның 2,8 млн гектары Қазақстан аумағында. Осы аймақтан жыл сайын көтерілетін тұзды-шанды дауылдар экологияға да, халық денсаулығына да үлкен қауіп төндіреді. Бұл мәселені шешудің ең тиімді жолы - фито-орманмелiorация, яғни тұзды және суарылмайтын топыраққа бейім өсімдіктерді отырғызу. Сексеуіл, сарысазан, қарабарак, жыңғыл – осындай галофитті өсімдіктер. Негізгі мақсат – шөлейттенуді тоқтату, құмды бекіту және тұздың ауаға таралуын азайту.

– Сексеуіл егу нәтижесі ғылыми

тұрғыда қалай бағаланып жатыр?

– Бұл жұмыстар қатан ғылыми бақылауда. Арал теңізінің құрғаған табанында 1 млн 71 мың гектар алқапта топырақ зерттеу және жобалау жұмыстары жүргізілді. 2024 жылдан бастап арнайы бақылау комиссиясы құрылып, оған Орман шаруашылығы комитеті, Ботаника және фитоинтродукция институтының ғалымдары, сондай-ақ жергілікті орман шаруашылығы мамандары кірді.

– Осы уақытқа дейін нақты қанша гектар жерге сексеуіл егілді?

– 2004 жылы Аралды құтқару қоры гранты есебінен Арал теңізінің құрғаған ұлтанында 1,1 мың га жерге, 2005-2006 жылдары Германия ынтымақтастық ұйымы ГТС грант есебінен 1,3 мың га сексеуіл отырғызу жұмыстары жүргізілді. 2008-2014 жылдары Қазақстан, Дүниежүзілік банк және Ғаламдық экологиялық қоры арқылы қаржыландырылған «Ормандарды сақтау және республика аумағының орманды жерлерін көбейту» жобасы аясында Арал теңізінің құрғаған ұлтанында 57,4 мың га жерге сексеуіл егу жұмыстары жүргізілді. Мемлекет басшысының 2021-2025 жылдар ішінде Арал теңізінің құрғаған ұлтанында 1,1 млн га сексеуіл екпелерін ұлғайту жөнінде тапсырмасын орындау мақсатында 2021-2024 жылдары барлығы 659,1 мың гектар алқапқа екпелер жасалды. Оның ішінде 332,5 мың гектары облыстық деңгейде, қалған көлем 326,6 мың гектары Орман шаруашылығы комитетімен атқарылды.

– Бұл жұмыстарды жүргізуде негізгі кедергілер қандай?

– Сексеуіл егу барысында бірқатар қиындықтар туындайды. Негізгі қиындықтарға климаттың өте құрғақ болуы, жалпы теңіз ұлтанындағы топырақтардың қалыптаспауы, қатты желдің әсерінен топырақтың деградацияға ұшырауы, шамадан тыс тұзды болуы, жауын-шашынның аздығы, қатты желдер өзіне кедергі келтіреді.

– Аралды сақтау сексеуілмен шектелмейтіні белгілі. Су ресурстары бойынша қандай жүйелі жобалар бар?

– Бұл бағытта Қараөзек су қоймасының жобасы әзірленді. Жобаның құны - 3,8 млрд теңгені құрайды, су жинау көлемі – 775 млн текше метр. Жобаны Ислам даму банкінің «Климаттық орнықты су ресурстарын дамыту 1-кезең» жобасы аясында Министрлік тарапынан қаржыландыруға ұсынылып, жыл соңына дейін іске асыру жұмыстары басталады деп жоспарлануда. Сондай-ақ Аманөткел су торабын салу жобасы қаралауда. Бұл нысандар Кіші және Үлкен Аралға кететін суды тиімді реттеуге мүмкіндік береді.

– Кіші Аралды сақтауда Көкарал бөгетінің қазіргі жай-күйі қандай?

– Көкарал бөгетін сақтау жобасының жалпы құны 4,3 млрд теңге. Жоба 2022–2026 жылдарға жоспарланған. Бүгінге дейін 3,9 млрд теңге игерілді. Құрылыс жұмыстары 2026 жылдың соңына дейін толық аяқталады деп күтілуде.

<https://baq.kz/aral-ulttyq->

КОГДА УХОДИТ ВОДА: КАК ОБМЕЛЕНИЕ КАСПИЯ МЕНЯЕТ ЭКОНОМИКУ ЗАПАДА КАЗАХСТАНА

Обмеление Каспийского моря все отчетливее выходит за рамки экологической повестки, напрямую затрагивая экономику, логистику и качество жизни прибрежных регионов Казахстана. Особенно остро последствия снижения уровня воды ощущает Мангистауская область — ключевой узел транзита и нефтяной инфраструктуры страны, пишет Казинформ.

Как отмечают в Министерстве экологии и природных ресурсов РК, уровень Каспийского моря демонстрирует устойчивую тенденцию к снижению. За период с 2006 по 2024 год он опустился более чем на два метра, а в первой половине 2025 года в казахстанском секторе достиг отметки минус 29,3 метра. Самые низкие показатели фиксируются в восточной части моря, а в Северном и Среднем Каспии за последние пять лет уровень воды снизился почти на метр.

Эксперты связывают происходящее прежде всего с изменением климата: сокращением осадков и ростом испарения. По данным наблюдений, Каспийский регион нагревается почти в три раза быстрее среднемировых темпов, что ускоряет процесс обмеления. Дополнительное влияние оказывают и хозяйственные факторы, включая дноуглубительные работы, проводимые для обеспечения судоходства и нефтяных проектов. Снижение уровня моря уже оказывает заметное давление на экономику региона. В акимате Мангистауской области сообщили, что наибольшую потерю несут нефтегазовая отрасль, морская логистика и портовая инфраструктура. Уменьшение глубин ограничивает грузоподъемность судов, вынуждает регулярно проводить дноуглубительные работы и увеличивает расходы перевозчиков. Так, в Актауском морском порту суда сегодня заходят с неполной загрузкой, а дополнительные затраты на перешвартовку и очистку дна исчисляются сотнями миллионов тенге в год. В портах Курык и Актау реализуются проекты по углублению акваторий, чтобы сохранить

работу Транскаспийского международного транспортного маршрута — так называемого Среднего коридора, имеющего стратегическое значение для транзита между Европой и Азией. Обмеление Каспия сказывается и на туристической отрасли. Отступление береговой линии сокращает пляжные зоны и снижает привлекательность традиционного морского отдыха. Власти региона отмечают переориентацию туризма на экотуристические, культурно-исторические и пустынные маршруты, менее зависимые от уровня воды. Отдельную обеспокоенность вызывает влияние обмеления на здоровье населения. Высохшие участки дна становятся источниками пылевых и солевых бурь, которые переносят загрязняющие вещества и повышают риск заболеваний органов дыхания. Кроме того, снижение уровня моря может осложнить водоснабжение Актау, где питьевая и техническая вода поступает по каналам, напрямую связанным с Каспием. Параллельно страдает экосистема и рыбная отрасль. Экологи указывают, что масштабные дноуглубительные работы в северной части моря нарушают кормовую базу рыб и каспийского тюленя, хотя в портах такие меры остаются вынужденными для поддержания судоходства. В ответ регион развивает рыбные фермы, морские садки и программы зарыбления.

Казахстан, в свою очередь, усиливает международное взаимодействие в рамках Тегеранской конвенции и разрабатывает совместный с прикаспийскими странами план действий по реагированию на колебания уровня Каспийского моря на 2025–2035 годы. С 2025 года также начал работу Научно-исследовательский институт Каспийского моря, задачей которого станет мониторинг и научное сопровождение мер по сохранению уникальной экосистемы.

Эксперты подчеркивают: без согласованных решений на региональном уровне, включая диалог по водопользованию с соседними странами, риски для экономики и экологии Каспия будут только нарастать.

<https://azh.kz/ru/news>

ҚАЗАҚСТАНДА СУДЫ ІЗДЕУДІҢ АУҚЫМДЫ ЖҰМЫСТАРЫ ШҰҒЫЛ ТҮРДЕ БАСТАЛМАҚ

Қазақстанда 2027 жылға дейін елдің бес өңірінде жер асты суының жаңа көздерін анықтау үшін іздестіру-барлау жұмыстары жүргізілмек, деп хабарлайды Zakon.kz. Атап айтқанда, бұл жұмыстар Ақмола, Батыс Қазақстан, Қостанай облыстарында, сондай-ақ Жетісу және Ұлытау облыстарында жүргізіледі. Бұл туралы 2026 жылғы 19 наурызда

Су ресурстары және ирригация министрлігінде мәлімдеді.

«Жұмыстар жер асты суларының ресурстық базасын кеңейтуге және елді мекендерді, ауыл шаруашылығын және экономиканың басқа да салаларын сумен қамтамасыз етудің қосымша көздерін қалыптастыруға бағытталған», – деп түсіндірді ведомство.

Сонымен қатар, 2026 жылы жер асты су кен орындарын барлау бойынша 28 жаңа жобаны әзірлеу жоспарлануда. Оның ішінде тоғыз жоба – Жамбыл облысында, үш жоба – Ақмола облысында, төртеуден – Батыс Қазақстан және Түркістан облыстарында, екеуден – Маңғыстау және Атырау облыстарында, бір-бірден – Шығыс Қазақстан, Павлодар, Қызылорда облыстарында және Ұлытау облысында жүзеге асырылады.

«Жалпы алғанда, Қазақстан аумағында ауызсу және техникалық сумен жабдықтау, суару және өзге де шаруашылық қажеттіліктер үшін арналған жер асты суының 4803 кен орны барланған. Мемлекеттік баланс деректеріне сәйкес, жер асты суларының пайдалануға жарамды қоры тәулігіне 43,2 млн м³ құрайды. Ал нақты пайдалану көлемі тәулігіне шамамен 1,5 млн м³ немесе

Продолжение на стр.7

Начало на стр.6

ҚАЗАҚСТАНДА СУДЫ ІЗДЕУДІҢ АУҚЫМДЫ ЖҰМЫСТАРЫ ШҰҒЫЛ ТҮРДЕ БАСТАЛМАҚ

жалпы көлемнің 3,6%-ын ғана құрайды», – деп мәлімдеді Су ресурстары министрлігі.

Барланған қор құрылымында тәулігіне 21,2 млн м³ шаруашылық-ауызсу қажеттіліктеріне, 2,4 млн м³ өндірістік-техникалық мақсаттарға, ал 19,6 млн м³ суару мақсаттарына пайдалануға арналған. «Су ресурстары тапшылығының артуы және климаттың өзгеруі жағдайында жер асты суларының әлуетін дамыту тұрақты су пайдалануды қамтамасыз етудің негізгі бағыттарының бірі ретінде қарастырылады. Жер асты су ресурстарының әлуеті жоғары болғанымен, олардың едәуір бөлігі әлі де жеткілікті деңгейде зерттелмеген. Осыған байланысты Су ресурстары және ирригация министрлігі жер асты суларын кешенді пайдалану тұжырымдамасын әзірледі бастады. Бұл құжат жер асты су ресурстарын басқарудың заманауи жүйесін қалыптастыруға бағытталған. Аталған тұжырымдаманы іске асыру жер асты суларын игерудің тиімділігін арттыруға, елді мекендер мен экономиканың түрлі салаларын тұрақты және ұтымды сумен қамтамасыз етуге, сондай-ақ су қорларын сақтау мен толықтыруға мүмкіндік береді», – деді Су ресурстары және ирригация вице-министрі Талғат Момышев.

<https://kaz.zakon.kz/>

Жетісу облыстық туризм басқармасының мәліметінше, Мемлекет басшысының ірі мегаполистер мен облыс орталықтарының қала маңы аймақтарында экопарктер құру жөніндегі тапсырмасын орындау мақсатында биыл Талдықорған, Текелі, Сарқан қалаларында 3 экопарк құрылады, деп жазады Egemen.kz.

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНДА БИЫЛ ҮШ БІРДЕЙ ЖАҢА ЭКОПАРК ҚҰРЫЛАДЫ

Жергілікті маңызы бар қорғалатын нысандар тізіміне енгізілген «Тасбақа» экопаркiнiң аумағы 38 гектар болса, «Черкасай» экопаркiнiң аумағы 21 гектар болмақ, сол сияқты «Қойтас» паркi эко-парк мәртебесiн иеленедi.

Облыстық туризм басқармасының басшысы Сәкен Түкiбаевтiң айтуынша, бұл 3 экопарктер өнiрдегi экологиялық және мәдени-танымдық туризмдi дамытуға тың серпiн бередi. «Талдықорғаннан үш шақырым жерде орналасқан «Тасбақа» экопаркi қонақтардың бiркүндiк және демалыс кезiндегi тынығуына қолайлы болмақ. Онда шолу аланы, автотұрақ жасалып,

беседкалар, санитарлық тораптар, орындықтар, коқыс контейнерлерi қойылады.

Ал Текелi қаласы маңындағы «Черкасай» экопаркi отбасылық әрi белсендi демалыс үшiн қолайлы болады. «Қойтас» экопаркiне келсек, ол Сарқан қаласының iшiнде орналасқан. Оның бiр ерекшелiгi – табиғи ландшафты сақталған, онда «Жонғар Алатауы» мемлекеттiк ұлттық табиғи паркiнде өсетiн ағаштар отырғызылып, паркi мекендейтiн жануарлардың мүсiндерi орнатылған, жалпы ұлттық паркiнiң флорасы мен фаунасынан кеңiнен хабар бередi», дедi Сәкен Түкiбаев.

<https://egemen.kz/article/>

Сотрудники Павлодарского учреждения по охране лесов и животного мира, в составе которого шесть лесничеств региона, занимаются защитой и улучшением среды обитания животных. 72 лесных инспектора регулярно патрулируют закрепленные за ними участки – обходы, за каждым из них в среднем закреплено 700 га. В пойме Иртыша установили около 80 кормушек и 40 солонцов, смонтировали десятки скворечников.

ЛЕСНИКИ ПОДКАРМЛИВАЮТ ДИКИХ ЖИВОТНЫХ

По словам руководителя учреждения Ажда Рахымжановы, летом и осенью для прикорма животных заготовлено 4 тыс. кормовых веников из карагача и березы, 4,5 тонны сена и зерноотходов, 180 кг соли. Это позволит подопечным легче пережить морозы и снежные бураны. После лесники регулярно пополняют запасы.

Косули, а в Павлодарской области их насчитывается почти 5 тыс., уже облюбовали места с сеном и солью, зайцы и птицы нашли для себя зерно.

Работа лесников распространяется и на водных обитателей пойменных территорий. В отштупованных водоемах бурят лунки и устанавливают камыш, чтобы обеспечить рыбу кислородом и предотвратить ее гибель из-за полного промерзания воды. Лесники также проводят воспитательную работу в школах области, где наглядно показывают детям, как смастерить кормушку или скворечник.

<https://kazpravda.kz/>

30 САЖЕНЦЕВ ВЫСАДИЛИ В АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ В РАМКАХ АКЦИИ «ПРОГОЛОСУЙ И ПОСАДИ СВОЕ ДЕРЕВО»

В Уйгурском районе Алматинской области стартовала значимая экологическая инициатива под девизом «Проголосуй и посади свое дерево». Акция объединила стремление жителей к выполнению гражданского долга и заботу о родной природе, передает BAQ.KZ.

ПАВЛОДАР. KAZINFORM — Өнiрдегi су айдындарының барлығы муз күрсанып жатқанына қарамастан Ертіс — Баян өнiрiне аққулар ұшып келе бастады. Алғашқылары Ақсу ауылдық аймағынан байқалды.

Облыстық орман және жануарлар дүниесiн қорғау мекемесiнiң басшысы Ажда Жүсiпов облысқа аққулардың ұшып келе бастағанын хабарлады. Құстар сұңқылдақ және кықылдақ аққу түрлерiне жатады.

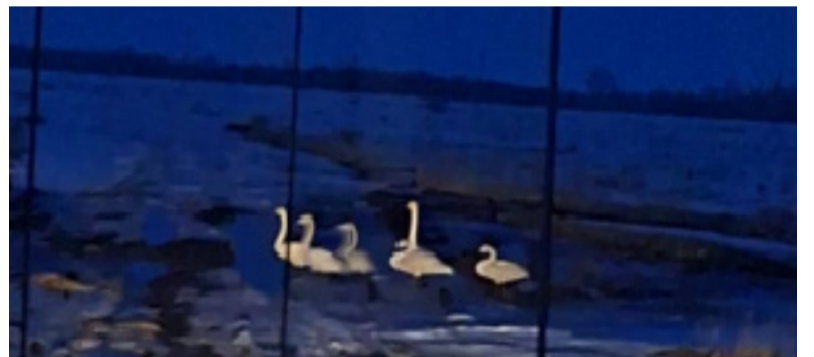
— Ақсу ауылдық аймағы мен Павлодар ауданының далалы жерлерiндегi ерiген қар суына аққулар қона бастады. Қауырсын қанаттыларды бiздiң мекеменiң инспекторлары байқаған. Аққулардың келуi алдағы уақытта күннiң күрт жылынаынын бiлдiредi. Олардың iшiндегi

Основным местом проведения мероприятия стала территория средней школы имени Ж. Кудайбергенова. При активном участии специалистов лесного хозяйства КГУ «Қарадала» здесь было высажено 30 молодых деревьев. Организаторы отметили, что главная цель акции - формирование у людей новой культуры ответственности. Сочетание участия в государственно значимом событии с посадкой дерева наглядно демонстрирует, как личный вклад каждого человека превращается в общее благо. Особый акцент был сделан на экологическом просвещении подрастающего поколения. Участники мероприятия с большой ответственностью подошли к процессу, понимая, что за каждым высаженным деревом стоит зеленое будущее их родного края.

Жители района с воодушевлением поддержали идею, отметив, что посадка дерева в такой важный день символизирует рост и процветание страны, ведь забота о будущем начинается с конкретных добрых дел на родной земле.

<https://rus.baq.kz/>

ПАВЛОДАР ӨҢІРІНЕ АҚҚУЛАР ҰШЫП КЕЛЕ БАСТАДЫ

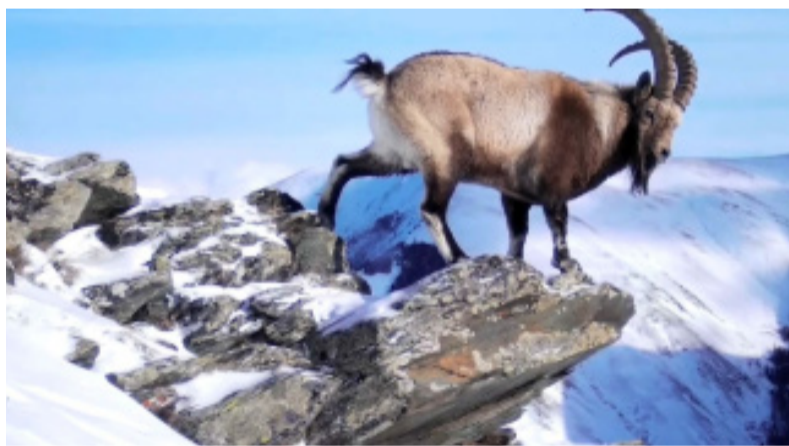

сұңқылдақ аққулар елімізде кен тараған, көбіне республикамыздың Солтүстік, Орталық және Оңтүстік-Шығыс өңірлерінің қалың қамысты-қоғалы ірі көлдерін мекендейді.

Қызыл кітапқа енген кықылдақ аққу да бiздiң аймақта кездеседi, — дейдi мекеме басшысы.

<https://kaz.inform.kz/>

ШҚО-ДА СИРЕК КЕЗДЕСЕТІН АҢ-ҚҰС САНЫ НАҚТЫЛАНЫП ЖАТЫР

Шығыс Қазақстанда сирек кездесетін және Қызыл кітапқа енген аң-құстардың саны нақтыланып жатыр. Бұл бағытта Батыс Алтай қорығы мен Катон-Қарағай ұлттық паркiнiң мамандары арнайы зерттеу жүргiзуде. Мамандар орман мен таулы аймақтарға орнатылған фототұзақтар арқылы жиналған деректердi сараптап, сирек кездесетiн жабайы жануарлардың мекендейтiн орындарын анықтайды.

Сонымен бiрге қорықшылар таулы аймақтарға көтерiлiп, құстардың бұзылған ұяларын қалпына келтiрiп, тұз тағысына жем-шөп шашып қарайласып жатыр. Бұл жақында ғана фототұзаққа түскен бейнелер. Қар барысы мен тау ешкiлер бейнекамерадан еш қаймықпайды. Мамандар мұндай заманауи құрылғылар қызыл кітапқа енген аңдардың мекенi мен санын анықтауға үлкен көмек дейдi. Одан бөлек, мамандар сол деректердi нақтылау үшiн қалың орман мен тау-тасты аралап шығады.

Бүгiнде Қазақстан аумағында сирек кездесетiн, қызыл кітапқа енген жабайы

жануардың 57 түрi бар. Кейбiрiнiң тiптен жойылып кету қаупi бар. Ондаған жылдар бойы жабайы табиғатты көзiнiң қарашығындай қорғап жүрген Мұрат Раисов бұл бiздiң тiкелей мiндетiмiз дейдi.

Мұрат Раисов, Өскемен орман шаруашылығының қызметкерi:

- Зансыз аң аулаудың алдын алу мақсатында биылғы жылдары көптеген рейдтер болды. iшкi iстер бөлiмiнiң қызметкерлерiмен бiрге жүргiздiк. Қазiргi жағдайда бүгiн мотосанамен жүргiзiп келiп отырмыз. Осы маңайда жүрген елiктердi көрiп қайттық. Мына жоғары қарай судың бойында Сiлжесiннiң

өткен iздерi бар екен. Мамандар жинаған мәлiмет бойынша Алтай тауларында 11 қар барысы, 60-тан астам дуадақ, 90-ға жуық ителгi мен 75 бүркiт мекендейдi. Орнитолог Сергей Стариков бұл көрсеткiштi одан әрi арттыру қажет дейдi. Бiрнеше жылдан берi ол сирек кездесетiн құстардың көшi-қон карталарын жасап, олардың популяциясына әсер ететiн факторларды зерттеп келедi.

Сергей Стариков, орнитолог:

- Қызыл кітапқа құстардың сирек кездесетiн түрлерiнiң 10%-ы ғана енген, ал iс жүзiнде бұл көрсеткiш 70 пайыз болуы тиiс. Себебi соңғы жылдары жабайы құстар тез жойылып барады. Өйткенi адам фактордың әсерiнен бiрiншi олардың мекен ететiн аймағы жойылып жатыр. Тiршiлiк ету ортасы тарылған соң олар өзге жақтарға қоныс аударып кетедi. Жабайы аң-құстарды есепке алу ең бiрiншiден табиғи тепе-теңдiктi сақтауға мүмкiндiк бередi. Сондай-ақ аң аулау лимитiн жасау үшiн де қажет.

Мерхат Әмiров, табиғи ресурстар басқармасы басшысының орынбасары:

- Облыс аумағында құстардың 300-ден артық түрi бар. Сонымен қатар сүт қоректiлердiң 94 түрi бар. Жабайы жануарларды 13 орман шаруашылығы бар қорғайтын. Аумақтық инспекция және құқық қорғау органдарымен қорғалады бұл жануарлардың барлығы.

Елдiң шығысындағы қорықтар, табиғи резерваттар мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жалпы аумағы миллиондаған гектарды алып жатыр. Осындай кең аумақтарды қорғау бұрын айтарлықтай қиындық туғызатын. Алайда қазiргi заманғы техникалық мүмкiндiктер бұл жұмысты әлдеқайда тиiмдi етуге жол ашты. Соның iшiнде ұшқышсыз ұшу аппараттары (дрондар) табиғатты қорғау iсiнде маңызды құралға айналып отыр.

<https://24.kz/kz/>

Республиканское государственное предприятие на праве хозяйственного ведения «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан (далее – Услугодатель) оказывает государственную услугу «Предоставление экологической информации» (Государственная услуга) физическим и юридическим лицам с целью обеспечения населения достоверной информацией о состоянии окружающей среды и ее объектов.

На основании «Правил оказания государствен-

ных услуг в области охраны окружающей среды», утвержденных Приказом министра экологии и природных ресурсов Республики Казахстан от 02 июня 2020 года № 130 (Правила), порядок предоставления государственной услуги оказывается с момента подачи документов через веб-портал «Электронное правительство» www.egov.kz в течение 1 (одного) рабочего дня.

Режим работы веб-портала «Электронное правительство» осуществляется круглосуточно, за исключением технических перерывов, связанных с

проведением ремонтных работ (при обращении услугополучателя после окончания рабочего времени, в выходные и праздничные дни, согласно Трудовому кодексу Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года, прием заявлений и выдача результатов оказания государственной услуги осуществляются в течение следующего рабочего дня).

Государственная услуга предоставляется на бесплатной основе. В заявлении необходимо указать наименование и реестровый номер запрашиваемого документа.

Информация о предоставлении государственной услуги размещена на сайте Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан в разделе «Услуги» (www.ecogeo.gov.kz) и на сайте РГП «ИАЦ ООС» в разделе «Государственная услуга» (<https://iacoos.kz/>).

На сайте <http://ecogofond.kz> можно также ознакомиться с базой данных и реестрами Государственного фонда экологической информации.

Телефон для справок: 8(7172) 24-96-18.

ОБУЧАЮЩИЕ СЕМИНАРЫ ПО ВОПРОСАМ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ

РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов РК на регулярной основе осуществляет организацию и проведение краткосрочных обучающих семинаров по вопросам экологии и охраны окружающей среды.

Семинары охватывают такие секторы экономики, как энергетический, горнодобывающий, агропромышленный, сельскохозяйственный. В состав лекторов входят руководители комитетов и департаментов Министерства экологии и природных ресурсов, а также независимые эксперты.

В состав лекторов входят руководители комитетов и департаментов Министерства экологии и природных ресурсов, а также независимые эксперты.

Слушателями семинаров являются природопользователи, представители неправительственных организаций, преподаватели высших учебных заведений.

В период с 4 по 6 февраля 2026 г., а также с 18 по 20 февраля 2026 г. организованы и проведены семинары на темы: «Система экологического контроля и управления: ключевые элементы и практическое применение», «Экологический кодекс и его правоприменение». Семинары прошли в форматах онлайн и офлайн.

В период с 10 по 12 марта 2026 г., а также с 18-го по 20-е марта 2026 г. в форматах онлайн и офлайн проведены семинары на темы: «Актуальные изменения Экологического кодекса РК», «Производственный экологический контроль», «Автоматизированная система мониторинга эмиссий», «Управление отходами», «Инвентаризация парниковых газов».

Для участия в семинарах необходимо заполнить электронную регистрационную форму по ссылке <https://forms.gle/gDtmSV3gRPStr7y9>.

По всем вопросам обращаться: 8(7172) 24-88-92, +7 775 882 6145;

электронный адрес: seminar.iac@iacoos.kz

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ОҚУ СЕМИНАРЛАРЫ

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК тұрақты негізде экология және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша қысқа мерзімді оқыту семинарларын ұйымдастырады және өткізеді. Семинарлар экономиканың энергетика, тау-кен өнеркәсібі, агроөнеркәсіп, ауыл шаруашылығы сияқты салаларын қамтиды. Лекторлар құрамында Экология және табиғи ресурстар министрлігінің комитеттері мен департаменттерінің басшылары, тәуелсіз сарапшылар бар. Семинарларға табиғат пайдаланушылар, үкіметтік емес ұйымдардың өкілдері, сондай-ақ жоғары оқу орындарының оқытушылары қатыса алады.

2026 жылдың 04-06 ақпан аралығында, сонымен қатар 18-20 ақпан аралығында «Экологиялық бақылау және басқару жүйесі: негізгі элементтері және практикалық қолданылуы», «Эколо-

гиялық кодекс және оның орындалуын қамтамасыз ету» тақырыбында семинар ұйымдастырылды. Семинар онлайн және офлайн форматтарында өтті.

2026 жылдың 10-12 наурызында және 18-20 наурыз аралығында онлайн және офлайн форматтарында «ҚР Экологиялық кодексіне өзекті өзгерістер енгізу», «Өндірістік экологиялық бақылау», «Эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесі», «Қалдықтарды басқару», «Парниктік газдарды түгендеу» тақырыптарда семинарлар өткізілді.

Семинарларға қатысу үшін <https://forms.gle/gDtmSV3gRPStr7y9> сілтемесі бойынша электронды тіркеу формасын толтыру қажет.

Барлық сұрақтар бойынша: 8(7172) 24-88-92, +7 775 882 6145;

электрондық пошта: seminar.iac@iacoos.kz

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДОКЛАД О СОСТОЯНИИ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ЗА 2025 ГОД

Министерством экологии и природных ресурсов Республики Казахстан инициирована работа по формированию Национального доклада о состоянии окружающей среды и использовании природных ресурсов Республики Казахстан за 2025 год (Национальный доклад).

Национальный доклад разрабатывается ежегодно в соответствии с п.1 ст.23 Экологического кодекса РК от 02.01.2021 г. в целях обеспечения государственных органов, общественных, других заинтересованных организаций и населения республики объективной и систематизированной информацией о качестве окружающей среды, ее экологическом состоянии и тенденциях изменения под воздействием антропогенной нагрузки и природных факторов.

Содержащаяся в Национальном докладе информация основывается на официальных материалах, предоставляемых центральными государственными и местными исполнительными органами, неправительственными и международными организациями.

Систематизация, обработка данных и фор-

мирование Национального доклада выполняются РГП «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан.

Электронные версии Национального доклада на государственном и русском языках опубликованы на официальном сайте МЭП РК <https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru> и Едином экологическом Интернет-ресурсе <https://ecogofond.kz/orhusskaja-konvencija/dostup-k-jekologicheskoy-informacii/jekologijaly-zhadaj/r-orsha-an-ortany-zhaj-k-ji-turaly-ltty-bajandamalar/>.

С бумажными версиями Национального доклада можно ознакомиться в Государственном фонде экологической информации. Получить электронную версию возможно в рамках государственной услуги «Предоставление экологической информации» через веб-портал «Электронное правительство» www.egov.kz в течение 1 (одного) рабочего дня.

2025 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ҚОРШАҒАН ОРТАНЫҢ ЖАЙ-КҮЙІ ТУРААЛЫ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ ТУРАЛЫ ҰЛТТЫҚ БАЯНДАМА

Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігі қоршаған ортаның жай-күйі және Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарын пайдалану туралы 2025 жылға арналған Ұлттық баяндама басталған.

Ұлттық баяндама жыл сайын ҚР 02.01.2021 ж. Экологиялық Кодексінің 23-бабының 1-тармағына сәйкес мемлекеттік органдарды, қоғамдық, басқа да мүдделі ұйымдарды және республика халқын қоршаған ортаның сапасы, оның экологиялық жай-күйі және антропогендік жүктеме мен табиғи факторлардың әсерінен өзгеру үрдістері туралы объективті және жүйеленген ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында әзірленеді.

Ұлттық баяндамада қамтылған мәліметтер орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы билік органдары, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдар ұсынатын ресми материалдарға негізделеді.

Деректерді жүйелеуді, өңдеуді және Ұлттық есепті қалыптастыруды Қазақстан Ре-

спубликасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ақпараттық-талдау орталығы» Республикалық мемлекеттік кәсіпорны жүзеге асырады. Ұлттық баяндаманың мемлекеттік және орыс тілдеріндегі электронды нұсқалары ҚР ЭГТММ <https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru> ресми сайтында және <https://ecogofond.kz/kz/orhusskaja-konvencija/dostup-k-jekologicheskoy-informacii/jekologijaly-zhadaj/r-orsha-an-ortany-zhaj-k-ji-turaly-ltty-bajandamalar/>

Бірыңғай экологиялық интернет-ресурсында жарияланған.

Ұлттық баяндаманың қағаз нұсқасымен Мемлекеттік экологиялық ақпарат қорында, сондай-ақ электрондық нұсқасымен «Экологиялық ақпарат беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет шеңберінде www.egov.kz

«Электрондық үкімет» веб-порталы арқылы 1 (бір) жұмыс күні ішінде танысуға болады.

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН ГАЗЕТІ • РЕСПУБЛИКАНСКАЯ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННАЯ ГАЗЕТА

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ
ЭКОЛОГИЯ КАЗАХСТАНА

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Республиканская специализированная некоммерческая газета «ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ»

Собственник: РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» МЭП РК. Поставлено на учет Комитетом информации и архивов Министерства культуры и информатизации РК.

Свидетельство о постановке на учет СМН № 6381-Г от 10.10.2005г.

Адрес редакции: 010000, г. Астана, ул. Мәңгілік Ел, д.11/1, 7 этаж, тел.: (7172) 24-94-11, e-mail: nd-19@mail.ru

Редакционная группа «КЭ»:

Ж.Мурзабекова, А. Айтмолдаева, Р.Садыкова. Издается 1 раз в квартал. Публикуется на Едином экологическом интернет-ресурсе МЭП РК ecogofond.kz
Отпечатано: Sanara, г.Алматы, ул.Толстого, д. 3. офис 12
Ответственность за содержание рекламных материалов несет рекламодатель.